

Nr. 12(158)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2024. gada 2. decembris

GADAM PIEŠKIRTAIS LAIKS IZTEK

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Decembris noslēdz gadu, lai janvāris to atkal uzsāktu. Regīna Ezera savā grāmatā «Zvaigžņu lietus» par decembri rakstīja: «Decembris ir kā dzīve, kur viss jau bijis. Nu ko tad vēl var piedāvāt decembris, kad bijis viss? Viņš izmēģina, bet viscaur pārtrumpots. Viņš glezno marta ainavas, izliekas par aprīli, slidinās uz novembra kailledus, stieg februāra sniegos un uzrīko oktobra vētras. Reizēm viņš nogalina kā janvāris, bet pēc tam pats izsamist un šausminās, ko izdarījis. Viņš ir kā mūžs, kuru vajag dzīvot citādi, bet dzīvot citādi nav vairs laika — tas iztecējis.»

Kā kristiešiem, tā pagāniem šis ir pārdomu laiks par pagājušo un par jaunām cerībām un mērķiem. Arī mūsu bibliotēka vēl steidz pabeigt pēdējos šī gada darbus, lai varētu sagaidīt gada noslēgumu ar patiesi labi padarīta darba sajūtām.

Kāds tad ir bijis 2024. gads Latvijas Neredzīgo bibliotēkas dzīvē? Bibliotēkai tas nesis pārmaiņas gan sadarbībā ar citām institūcijām, gan bibliotēkas iekšienē ar darbinieku rotāciju un Braila raksta nodaļas nosaukuma maiņu uz «Braila un pielāgotās drukas nodaļa». Nākamgad ceram sagaidīt arī bibliotēkas nosaukuma maiņu, kas būs atbilstošs tās paplašinātajām funkcijām.

Šis gads bijis bagāts arī ar dažādām radošām aktivitātēm un jaunām pielāgotām vai adaptētām grāmatām.

Šogad organizētas vairāk nekā 20 izstādes ar grāmatām un mākslas darbiem. Rīkotas vairākas tikšanās ar autoriem, t.sk., «Kafijas pauzes» ar Zigmaru Liepiņu, Zani Daudziņu un biedrību «Papardes zieds». Reproducētas grāmatas: 17 — Braila rakstā, 51 — palielinātā drukā un 81 — audio formātā. Divas grāmatas, «Sprīdītis» un «Nāves ēnā», adaptētas vieglajā valodā, savukārt «Pie omītes» izdota kā oriģināl-literatūra vieglajā valodā. Papildus tam, esam pabeiguši aviokompānijas airBaltic informatīvā bukleta «Noteikumi par pasažieru tiesībām» tekstu adaptāciju vieglajā valodā. Izdevumu papīra formātā var saņemt mūsu bibliotēkā, savukārt elektroniski to var lasīt bibliotēkas mājaslapas sadaļā «Izdevumi vieglajā valodā». Decembrī turpinām darbu pie Aizsardzības ministrijas (AM) papildinātā izdevuma «Kā rīkoties krīzes gadījumā» adaptācijas vieglajā valodā.

Gads vēl nav noslēdzies, tāpēc, aizsākot skaisto Ziemassvētku gaidīšanas laiku, **11. decembrī plkst. 14.00** atzīmēsim **Baibas Baikovskas grāmatas pielāgotos formātos «Elfa — suns, ne cilvēks» atvēršanas svētkus**. Šobrīd tā reproducēta palielinātā drukā un audio

formātā, bet nākamgad būs arī neredzīgo rakstā. Kopā ar autori pasākumā piedalīsies arī grāmatas galvenā varone Elfa, kas ir Baibas «visskaistākā un gudrākā asistente pasaulē».

Grāmatā autore vieglā un interesantā veidā, ar humoru un dažreiz ironiju stāsta par saviem kopīgiem piedzīvojumiem ar suni asistentu Elfu, taču pastarpināti un

neuzkrītoši viņa arī izglīto lasītāju par servisa suņu nozīmi un tiesībām.

«Man vienmēr bijis svarīgi, lai manis radītie darbi un pasākumi būtu pieejami visiem, jo, manuprāt, visi cilvēki ir vērtīgi. Ar to, ka grāmatu varēs lasīt arī cilvēki, kuri to nevar lasīt parastajā drukā, ceru uzsvērt, ka visi ir pelnījuši pieeju iedrošinājumam caur mūsu ar Elfu grāmatu un dzīvi,» saka autore.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

VIEGLI PAR SAREŽĢĪTO

Ieva Jēkabsons

bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Rūdolfā Blaumaņa novele «Nāves ēnā» ir viens no viņa izcilākajiem literārajiem darbiem. Noveles centrā ir zvejnieku pārdzīvojumi, viņiem nonākot uz peldoša ledus gabala. Darbība sākas brīdī, kad zvejnieki saprot — ledus gabals ir atlūzis un atdalījies no sauszemes. Novēli caurstrāvo bailes, mežonīgas jūras šalkas, aukstums un izmisums. Tā visnotaļ ir smaga un sarežģīta un pievēršas eksistenciāliem jautājumiem — kā es uzvestos krīzes situācijā? Ko es būtu gatavs darīt, lai paliktu dzīvs? Upurēties vai izdzīvot? Glābt vai glābties?

Vai var viegli izstāstīt kaut ko tik sarežģītu? Izrādās, ka var! Latvijas Neredzīgo bibliotēka ir izdevusi Rūdolfā Blaumaņa novēli «Nāves ēnā» vieglajā valodā. Grāmatas atvēršana notika 13. novembrī. Pasākumu vadīja viena no noveles teksta pielāgotājām vieglajā valodā Gunta Bite. Fragmentus no noveles lasīja LNERB ierakstu operatore Ieva Maračkovska un grāmatas ilustrāciju autore Kāte Brikmane-Buklovskā.

Vēlos uzburt jums ainu! Iedomājieties — fonā grāmatas ilustrāciju oriģināli

zilpelēkos toņos. To centrā — sarkans krekls. (Tie, kas atceras novēli, sapratīs sarkanā krekla nozīmi. Savukārt tie, kas vēl nav lasījuši, izlasīs un sapratīs. Galu galā sarkanais krekls grezno arī pašas grāmatas vāku.) Lasot fragmentus, skan jūras šalkas, tā atdzīvinot novēli un radot klātesamības sajūtu — liekas, ka pats klausītājs atdodas jūras vidū uz ledus gabala un gaisā teju, teju var sajūst sāļo jūras smārdu. Tāda baisi maģiska atmosfēra caurstrāvo visu pasākumu.

Maldās tie, kas domā, ka klasika ir kaut kas cēls un neaizskarams, nedalāms un nešķeļams. Atstāstīšana ir viena no senākajām mutvārdu tradīcijām. Atstāstīt viegli — tā lai saprot! Vai tad tas ir grēks? Klasika dzīvo, kamēr to lasa un izmanto. Kā teicis Rainis: «Pastāvēs, kas pārvērtīsies!»

Tāpēc ļausim šiem stāstiem dzīvot, stāstīsim un atstāstīsim, lai tie nākamajām paaudzēm ir saprotami.

«Nāves ēnā: novele vieglajā valodā» pieejama bibliotēkas tīmekļvietnē *neredzigobiblioteka.lv* sadaļā «Digitālā bibliotēka/Izdevumi vieglajā valodā». Savukārt pasākuma ierakstu iespējams noskatīties bibliotēkas *YouTube* kanālā jebkurā sev ērtā vietā un laikā.

UZBURAM SVĒTKU SAJŪTU

Vija Circāne

Lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītāja

Pirms Ziemassvētkiem dienas ar gaisu, kā sīkputniņi ieraujas sevī un saules ceļš debesjumā pavisam sarūk. Kristīgā pasaule aicina sagatavoties Jēzus Kristus piedzimšanai.

Šis Ziemassvētku gaidīšanas laiks, kas saistās ar klusumu, mieru un pārdomām, ir Adventa laiks. Advents tulkojumā no latīņu valodas nozīmē «atnākšana».

Kristieši līdz Ziemassvētkiem nododas garīgai apcerei. Arī dabā līdz pat Zvaigznes dienai — 6. janvārim, iestājas nosacīts miers. Daba un Cilvēks gaida saules atgriešanos, gaismas atnākšanu.

Gaidot Ziemassvētku Brīnumu, apcerēsīm savu garīgo ceļu un piepildīsim to ar patiesības Gaisu, tāpēc **4. decembrī**

plkst. 14.00, Latvijas Neredzīgo bibliotēka aicina uz **klusā laika lasījumiem «Mazu brīdi pirms...»**.

Decembrī mūsu bibliotēkā ir apskatāma Valsts Sociālās aprūpes centra «Rīga» filiāles «Jugla» klientu darbu izstāde **«Baltais Ziemas prieks»**. Darbi veidoti Keramikas un rokdarbu pulciņā Evitas Kromules vadībā.

Par izstādi pulciņa vadītāja saka: *«Decembrī, lai ikvienam sirdī iedegas — gaišas cerības un gaidas pēc Ziemassvētku brīnuma. Kad gribas sajust klusumu, mieru un ticību.»*

Izstādē apskatāmo darbu vienojošais motīvs — radīt Ziemassvētku sajūtu no dažādiem materiāliem. Darbi veidoti no māla, vilnas, pērlītēm, dzijas u.c. materiāliem.»

Tiekamies bibliotēkā un uzburam svētku sajūtu kopīgi!

IESKATS GRĀMATĀ

DĀRZS AR UGUNSPUTNU

Domājot par decembri, nevilus prātā nāk Ainas Kareles grāmata «Dārzs ar ugunsputnu», ko lasītāji var lasīt arī pielāgotā formātā. Šajā grāmatā autore ļoti tēlaini un trāpīgi raksturojusi arī gada pēdējo mēnesi.

Lūk, viens no grāmatā iekļautajiem stāstiem ar nosaukumu «Decembris»:

«Gada brāļu pulkā divpadsmitais — pats pēdējais. Skrabiņš, pladiņš, kad maizes abra jau tukša. Ja ciešāk piedomā par to, kāds decembris izskatās no vaiga, tad saimes galda pašā viņā galā vajadzētu sēdēt nīpram zellim ar ābolsarkaniem vaigiem un prāvu koka karoti rokas nogrābienā, lai pie kūpošas kluču bļodas nepaliktu ar tukšu vēderu. Tādam kā Sprīdītīm, Īkstītīm vai kalējēdēlam Didzim no mūsu tautas pasa-

kas. Diemžēl te nu būs kāds misēklis. Jaundzimušais ir ar bārdu. No spraunuma ne vēsts. Ar laipnu roku, tā sacīt, piedzimstot jau izvecējis tēvadēls, kurš ar katru nodzīvotu stundu dilst, žūst, raujas, līdz zemes saulstāvjos tāds inģists jau apgalvo, ka neesot neviens cits kā pats Ziemassvētku vecītis, kuram pie bērniem šajā mēnesī pati lielākā noteikšana gan pilīs, gan būdiņās.

Reče nu, tā decembris lielus, mazus ie-bāž dāvanu maisā, uzveļ plecos un aiznes līdz Jaungadam. Ko jauns ar spēku, to vecs ar prātu.

Kur pēdējos gados Vilku mēnesī kavējas sniegs?

Biezos mežos, zvēru midzeņos, pietūkušo padebešu spilvenos? Tas ir decembra

noslēpums. Kreisajā krūšu kabatā pie ziemas sirds noglabāts. Bet tāpēc jau gaidīšanas svētki nekavējas. Pēc apsnigušu egļu apsnigušā miera. Pēc apsnigušas zemes rāmās iemigšanas. Kurmis, kaismīgais zelt-racis, rauš un šķipelē, rok un lāpsto?... Hm... Tas nav uz sniegiem. Bet zilīte rītos piesit pie loga rūts: pink, rink, būs, būs!

Ir Latvijā dažas tādas vietas, pār kurām debesu pagalmiem nav varas. Tur puteņo ziemā un vasarā. Sirdī puteņo. Bez vēja jūlija bulā tur elso koku galotnes, drēgnumā veļas lipīgi miglas kamoli. Raķešu spocīgā gaismā aizsmacis un nepiekusis auro decembra putenis. Vidzemniekiem tā ir aizdaugava, kurzemniekiem, zemgaliešiem — vārti uz Rīgu. Bet visai mūsu tautai kopā — svētvietas. Ložmetējkalns, Tīrelpurvs, Ķekava, Smārde, Kalnciema kāpas un Lielupes zemās pļavas. Decembris ir Ziemassvētku kauju atceres mēnesis. Kad asiņaina gaisma ausa, bet divdūjiņas gaisā skrēja... Kad ar puteni kā baltu liktenđvieli apsedzās visi nāves miegā aizmigušie.

«Kas mirst par tēvu zemi, svēti mirst...» Aleksandra Grīna vārdi latviešu strēlniekiem veltītajā varoņepopejā «Dvēseļu putenis».

Tā nu sanāk, ka ar vienu roku decembris sev norauš asaru no vaiga, bet ar otru — novij Adventa vainagu. Iesprauž tajā pa čiekuru zvanam, iededz pa svecei, lai saule drīzāk nāk atpakaļ. Tā ziemas mēnesis pošas savai zvaigžņu stundai: Ziemassvētku klusajai brīnumu naktij, rītam,

kad «miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts». Kaut nu tā būtu. Bet nebūs jau... Tikai mūžīga paliks Betlēmes leģenda par Dieva dēla piedzimšanu, kas nāks, izglābs. Atpestīs šo grēcīgo pasauli.

Saulgriežu pasaku ar piparkūku garšu uz lūpām gan katra paaudze stāsta citādi. Vieniem tajā naktī zirgi esot runājuši, otriem ūdens akās pārvērties vīnā, bet citi pusnaktī pašu nelabo redzējuši.

Pēc Ziemassvētkiem laika nepielūdza- mais pulkstenis tikšķ aizvien skaļāk. Decembris uz vienas rokas pirkstiem skaita savas dienas, tad stundas. Vecgada vakarā — minūtes. Neviens mēnesis visā gadā tik skaisti neatvadās no saviem brāļiem un mums kā vecais, sirmais puika decembris. Skuju smaržā, sveču gaismā. Ar šampanieša glāzi rokā. Laimīgu Jaungadu! Trīs māsas lai vienmēr sēž rožu dārzā: Ticība, Cerība, Mīlestība.

Zemes sapņi ir zaļi visu gadu.

Ejam pretī Dzīvībai.»

Šajā 2024. gada pavadīšanas laikā, aicinām vēlreiz izlasīt Ainas Kareles grāmatu «Dārzs ar ugunsputnu». Bibliotēkā tā ir audioformātā un Braila rakstā.

Ar šo «Bazūne» numuru atvadāties no jums šajā gadā, lai tiktos jaunajā — Zaļās Čūskas gadā. Kāds tas būs? Tas atkarīgs tikai no mums pašiem! Lai izdodas viss iecerētais, lai mierīgas un drošas debesis virs mūsu galvām un lai mūsos mīt prieks un mīlestība!

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avizīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.